

## PAPER DETAILS

TITLE: TÜRK İS HUKUKUNDA ÇALISMA MÜDDETLERİ

AUTHORS: Ferit H SAYMEN

PAGES: 225-250

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/96141>

# TÜRK İŞ HUKUKU

Ord.

Mevzuatımıza göre

Dünya'nın iş hukuku Türkiye

tır ve neticede iş kazaları

Bu ana fikirlere b  
cı sanayi memleketlerde  
bağlanmış, bunların mu  
deler derpiş edilmiştir.  
rakırsak (zira bu ayrı  
mahiyettedir) burada iş

1 — Günlük çalış

2 — Haftalık çalış

3 — Yıllık çalışm

olarak üç noktada ton

## TÜRK İŞ HUKU

günlük çalışma müddetleri  
(yani paydoslar) iş müddetleri

### I — İŞÇİNİN GÜNLÜK ÇALIŞMA MÜDDETLERİ

#### 1 — *Kaide:*

Çok uzun mücadelelerin sonucunda işçinin günlük çalışma müddeti haftada kırksekiz saat olarak belirlenmiştir. Ereğli Havzai Fahmiye kararıyla 1921 yılında Türkiye

sinema, dansing, spor  
benzeri yerlerde çalışan  
saat yerine 66 saatlik

b) Gemi adamları  
Deniz İş Kanununun 2  
haftada 70 saatlik mes  
terketmiştir. 5/6/1954  
bazı tefrikler yapmış ve  
tesbit etmiştir:

düz tefrik edilmeksizin -  
mahiyetleri itibariyle bir  
vakit vakit yapılması ge-  
nen veya fikren her ha-  
lerdir. Meselâ bir işyeri  
kamyon şoförü, bir hus-  
dendir. Bu işler münha-  
işçilerin gece ve gündü-  
nın değiştirilmesi icabeti  
verilmez. Bunlar için s-  
ve munzam ücrete hak  
nunun 47. maddesini tá-

Bu esaslara göre gi-  
 tırılması icabeden işçiler  
 diğer her hangi bir işte  
 (over-time) müsaadesi d  
 mahiyetine göre 1/2 saa  
 saat süren işlerde bir saa  
 işveren tarafından arttır  
 mahiyeti gözönünde tutu

#### 4 — Fazla çalışma

Bazı mühim sebeble

## TÜRK İŞ

### c) M ü d d e t

Fazla saatlerde  
fazla çalışma için işç  
atlerinin yekûnu bir y  
tâbir “azamî had ola  
günlerle mütenasip o  
hangi bir iş yerinin o  
hakkını haiz bulundu  
zammun etmektedir.’  
şan her işçinin şahsı  
zırlık ve seferberlik

4. Onaltı yaşını d  
bilcümle işler,
5. Sıhhatlerinin mü  
selerin yapacağı  
saatlerle çalıştı

## II — İŞÇİNİN HAF

Yukanda işaret tett  
dir. Günde 8 saat normal  
çalışacak ve bir gün istira  
re, bu gün umumî olarak

til günü için verilen ç  
dir; belediyenin ve Mi  
heyetinin verdiği çalış  
rahat etmekten alakoy

Şu veya bu sebe  
veya çalışma müsaade  
münavebe ile verilir. M  
işyeri her gün 100 işç  
yürütür. Bu suretle he  
bütün işçiler bir hafta  
olurlar.

Bu belediyenin her

Tatbikatta zuhur e  
 tırılmış olan işçiye veril  
 ücret mi olduğudur. İşç  
 na göre 48 saati aşan  
 munzam ücrete hak ba  
 bir çok dâva açmışlard  
 37, 38 ve 39 uncu ma  
 saiden; Fazla Saatlerle  
 lük çalışma müddetlerin  
 müddetlere arttırılmasın  
 kanununa ek birinci ma

hükmü bu şekle ifrağ  
tatil gününde yapılan  
ücret vermeğe çalışma  
bahşetmiş gibi gösterm

Nitekim mezkûr  
nin geçici komisiyonun  
yılı raporunda şöyle de  
alışmanın dışına çıkan  
masını yasak ettiği cih  
ğı fakat fiilî bakımdan  
unun 37 inci maddes

meseleyi ele almış ve Büy  
işçiye tatil günü yapılar  
munzam ücretli yevmiye  
tır. Ehemmiyetine bina  
buluyoruz.

Temyiz Mahkemesi  
dir<sup>2</sup>:

“Temyiz Mahkeme  
Reisliğe yazılan 12/9/19  
at çalıştıktan sonra tatil g  
elli altı saat çalışmış bul  
sanlanma şekli hakkında

## TÜRK İŞ HUKUKU

B) 5837 sayılı kanunla,  
hafta tatili gününde, diğer  
gündeliğin yüzde ellisine  
kanunun bazı maddeleri  
gündeliğin yüzde yüzünü  
kapsar.

Burada halledilecek  
işlerden sonra tatil günü  
saat yerine) elli altı saat  
karşılık ödenecek günde

altı gündeki 48 saatlik  
 nunun hafta tatilinde ça  
 fazla çalışma sayılamıya  
 zar çalışmasının İş Kar  
 ının düşünölemiyeyeceğı,  
 deki fazla çalışma için  
 kısmından mahrum edilr  
 zamlı ücret ödenmesi d  
 nusu olan ve hattâ işçi  
 lıştırana ceza verilen Pa  
 sindaki çalışmaya bu 3

## TÜRK İŞ HUK

ğini gösteren umumî bir  
tatiline ait hükümleri, haf  
olmaksızın işçiye belli bir  
muştur ve o kanunda bu  
(Madde 2). Gerçekten, b  
leri, birinci, ikinci, dördü  
zuncu, onikinci maddeleri  
mekte olduğu iş yerlerind  
olarak çalışmış bulunan i  
tarafından bir iş karşılığı

çalışarak istirahatten m  
göre hafta tatili ücreti  
çıkan netice 5837 say  
bu çalışmasının karşılığı  
konu dışında bırakıp sa  
alacağını ve bu ücretin  
hetlere ait hükümler ko  
nü çalışmış olması hali  
meselesini 5837 sayılı  
5837 sayılı kanunun he  
lerinin çalışma karşılığı

## TÜRK İŞ HUKUKU

haftanın altı gününden ib  
muştur. Çalıştığı günlerin  
olan masraflarını karşılay  
yokluk içinde geçirmdeğ  
iş bulup çalışma yolunu a  
rerek herkes gibi dinlenm  
nın tatil günleri içinde iş  
Meclisi tutanak dergisi d  
Meclis zabıtları ve bunur  
raporlar) ve bu gayeye c  
ve kanunun ilk şeklinde

maddeesi hükmünce paz  
zanmış olan bir işçi, işçiyi  
sağlayan 5837 sayılı ka  
şekilde haftanın yedi gün  
rayı almakta devam edeo

V) Kanun koyucu  
ve bunlar arasında iktis  
daha kuvvetli olan iş ve  
vazeneyi ve cemiyetin sü  
tefsirinde lâfzın gayenin  
önünde tutulunca, iş huk

## TÜRK İŞ HUKUKU

değiştiremeyeceğinden -b  
kemelerin bu tefsir kara  
bik etmekle yetinmeleri

Mezkûr tefsir kara  
lere aykırı bulunmaktadı  
taya koymaktadır. Tekr  
Fazla Saatlerle Çalışma  
lışanlarla Çalıştıranlar a  
mad. 1, fıkra. 2 de fazla  
yapılan fazla saatlerle m  
tevid ve tekid eden hük

kisini hükûmete verirken  
mevzuatın yukarıki hükü  
retle işçinin çalışma gücü  
nun 19. maddesinin 1. fı  
le diğer işyerlerinde fazl  
de.. günlük saatleri... üç  
çalışmayı, burada da kan  
tanzim etmiş bulunmakta  
işçinin çalışma gücünü te  
gayesiyle, aynı maddenin

6. madde: "Norm  
saatlerle çalışmaya baş

Bu hükümleri haf  
hiç bir suretle imkân y

Tevhidi içtihad ta  
daire karan, işçinin ha  
yeri içyönetmeliği hükt  
kümsüz saymıştır. Filh  
rihli ve E. 3641/K. 30

"İş Kanununun 2  
konulacak şartların me  
sında bildirilmiştir. Bu

nen hükümleri ihlâl etmek  
şüyor. Zira Tevhidi İctiha

Gerek tefsir kararnnd  
alışma” olarak vasıflandırıl  
olan çalışmalardır. Böyle  
zim edilen- fazla çalışma  
açık ibaresine aykırı düşm  
disini tekzip etmesi, kat’i  
neticeler, hak ve imtiyazla  
Hukuk mantığı ve kanun

Görülüyor ki, neredede  
olan mevzuata göre, fazla

## III — İŞÇİNİN Y

1. *Umumî Prensipler*

Bundan maksat, i  
haiz bulunduğu tatil ya  
sayılı Ulusal Bayram v  
mî tatiller şunlardır: 30  
ra ve 23 Nisan (Milli K  
üç gün Şeker Bayramı  
sonra ve 1 Ocak (Yılba  
bu tatillerden birinin s  
martesi günü de bütün

çalışan işçilerin o gün  
da bir hüküm 5837 s  
bulunmaktadır.

Cumaya tesadüf  
tatil yapılacağı kanun  
lip verilmeyeceği tatbik  
alışma Vekâletinin taleh  
günün de bir genel tat  
mesi lâzım geldiğini 1

## 2. Hususî haller

İşaret edelim ki bu  
değildir; mhtelif işyerle  
icra edilmiş olması mü  
zetecilik mesleğinde ge  
izin müddeti ona göre

*b) Gemi adamları*

Deniz İş Kanunun  
rinde veya aynı gemide  
vamlı olarak en az bir  
niyete hak kazanır. İzin  
de gemi adamının ücret

du (Milletlerarası Çalışma ve teknik gelişmeleri gözünde (1954 yılı) bir sehaftalık bir ücretli tatil dğünlük norm bir çok m tarafından da aşılmıştır. nin 6 aya indirilmesi ve lunda bir temayül ve tav

Fakat şurasını ehen yıllık ücretli tatiller teminla beraber tatillerin hakik